

Posudek vedoucího na diplomovou práci Adama Kříže *Vliv představitelnosti slov na osvojování slovních tvarů v češtině*

Diplomová práce Adama Kříže představuje cenný příspěvek k psycholingvistickému studiu osvojování češtiny coby mateřského jazyka a poskytuje zároveň užitečná data pro další psycholingvistické studium češtiny u dětí i dospělých. Základním východiskem práce byly nálezy autora tohoto posudku a vedoucího práce (F. Smolík) o úloze sémantických faktorů při osvojování gramatické morfologie v angličtině. Diplomová práce A. Kříže byla zadána tak, že jejím cílem bylo ověřovat, zda podobné efekty sémantických faktorů bude možné nalézt i v akvizici české gramatické morfologie. Práce je tedy empiricky zaměřena, kromě přehledové části obsahuje rozsáhlou část empirickou, kdy autor pomocí série dotazníků zjišťoval sémantické vlastnosti slov a používání slovních tvarů dětmi.

Diplomand se svého úkolu zhostil s velkou pečlivostí a iniciativou, zároveň přitom s dostatečně kritickým přístupem. Přehledová část práce podává důkladný rozbor východisek, o něž se uvažovaný přístup opírá. Uvádí do problematiky osvojování jazyka a gramatické morfologie a vysvětluje, v čem spočívá přínos přístupu, o něž se práce opírá.

Empirická část práce předkládá zpracování rozsáhlého datového souboru a sestává ze tří dílčích studií, kde první dvě poskytovaly výchozí data pro zpracování třetí studie. První dvě studie získávaly informace o sémantických vlastnostech slov, resp. o jejich hodnocení dospělými. Třetí studie pak sledovala vlastní hlavní téma práce, tedy osvojování gramatické morfologie. Pro analýzu této části pak byly využity údaje z prvních dvou studií. Realizací této série prací autor doložil, že dokáže efektivně zorganizovat poměrně složitou proceduru vzájemně provázaných empirických studií.

Zpracování empirické části je pečlivé, autorovi se ale zároveň podařilo nezabřednout do podružností a držet se v analýze hlavních otázek. Dobře diskutuje otázky týkající se různých metodologických rozhodnutí, která bylo nutné učinit, včetně různých zjednodušení a redukci.

Ve zprávě o výsledcích a v diskusi se autor dobře vyrovnává s tím, že různé části dat poskytují částečně různé výsledky. Vyvozované závěry jsou někdy možná až příliš opatrné, ale to je v daném typu práce asi na místě. Na druhou stranu je zřejmé, že autor dokáže kriticky hodnotit získané informace a nepokouší se za každou cenu nalézt očekávané efekty.

Jako vedoucí práce hodnotím spolupráci a provedení velice pozitivně a jednoznačně navrhuji výborné hodnocení, neboť práce podle mě přesahuje požadavky kladené na výbornou diplomovou práci.

K diskusi na obhajobě doporučuji otázku výběru seznamu slov pro dotazník; bližší vysvětlení vztahů mezi představitelností, konkrétností a specifičností; a hlavně problematiku užití korigovaného věku osvojení v analýzách, která je dobře prodiskutována v práci, ale zaslouží si pozornost.